

7/12580
EK 123

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082/610- 2728
Konu : İstanbul Milletvekili
Eren ERDEM'in
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2017
24 Mayıs 2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 29/03/2017 tarihli ve 43452547-120.07-90857 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Eren ERDEM'in; Diyarbakır Hevsel Bahçelerinin özel proje alanı ilan edilmesi ve bölgenin yapılaşmaya açılacağı iddiaları hakkında, Bakanlığımıza yönelmiş olduğu 7/12580 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 2 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN EREN ERDEM'İN
TBMM 7/12580 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından Dünya Kültür Mirası Listesi'ne alman Diyarbakır'ın Sur ilçesi sınırları içindeki Dicle Vadisi ve Hevsel Bahçeleri, Ocak ayında çıkan 644 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile "Özel Proje Alanı" ilan edilmiştir. Yerel basında, Hevsel'de bahçesi bulunan kişilerin hesaplarına Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kamulaştırma parası yatırıldığı ve Hevsel'de yıkıldığı yerlere cami ve sosyal tesis yapılacağı iddiaları yer almaktadır.

Bu çerçeveden hareketle;

- 1) Hevsel bahçesi çevresinde Bakanlığımızın bahsi geçen bir imar projesi veya planı bulunmakta mıdır? Proje içeriğinin kamuoyuyla paylaşılmama gerekçesi nedir?
- 2) Hevsel'de bahçesi bulunan kişilerin hesaplarına para yatırıldığı iddiaları doğru mudur? Doğruysa, ne kadarlık ödeme yapılmıştır?
- 3) UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası listesine alınan Hevsel Bahçesi'ne ilişkin proje kararı alınırken kimlerden görüş ya da bilgi alınmıştır?
- 4) Hevsel bölgesinin tamamına yakını alüvyon dolgudan oluşan toprak yapısının yapılaşmaya açılması uygun mudur?
- 5) Hevsel bahçesinde üzerinde yapılaşmaya başlanması durumunda, yaşam alanları değişecek canlıların yeni yaşam alanları bulması noktasında bir plan yapılmış mıdır?
- 6) Hevsel gibi verimli tarımsal alanların yapılaşmaya açılarak bozulmasına ve betonlaşmasına ihtiyaç var mıdır? Bölgede imar planı uygulanacak başka yerleşim alanı bulunmamakta mıdır?

CEVAP:

Diyarbakır İli, Sur İlçesi, Yukarıkılıçtaşı Mahallesi sınırları içerisinde yer alan 1098,55 hektar alan, Bakanlığımızca 644 sayılı KHK ile verilen yetki çerçevesinde "Özel Proje Alanı" ilan edilmiştir. Söz konusu projede; kamu yararı esas alınarak, kent ve çevresinde yaşayanların dinlence gereksinimlerini karşılayan, tarihi bağlam içerisinde doğal çevre değerlerini nitelikli bir biçimde geliştirmeye olanak sağlayan, koruma-kullanım dengesini gözeten, işlevsel, yenilikçi ve ekonomik çözümleri ortaya koyan ve vadinin kent yaşamına kazandırılmasını hedefleyen bir çalışma yapılması amaçlanmıştır.

Bu itibarla, "Dicle Vadisi Rekreasyon Alanı (Doğa Parkı) ve Ağaçlandırma Alanı 1. Uygulama Etapı" imar planı değişikliğinin yasal dayanağı 08.12.2016 tarihinde "Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzaj Alanı"nın bir kısmını içeren alanın, 644 sayılı KHK'nın 2. maddesinin 1/ğ bendi kapsamında "Özel Proje Alanı" olarak ilan edilmesi ile oluşmuştur. Ancak, planlama alanının Miras Alanı içerisine girmeyen, sadece 32 hektar alanda "Dicle Vadisi Rekreasyon Alanı (Doğa Parkı) ve Ağaçlandırma Alanı 1. Uygulama Etapı" imar planı değişikliği Bakanlığımızca onaylanmış olup, söz konusu planda "Rekreasyon Alanı", "Ağaçlandırılacak Alan" ve "Doğal Karakteri Korunacak Alan" olarak kullanım kararları getirilmiştir.

Ayrıca, “Dicle Vadisi Rekreasyon Alanı (Doğa Parkı) ve Ağaçlandırma Alanı 1. Uygulama Etabı” imar planı değişikliği; Diyarbakır Valiliğince 28.12.2016 - 27.01.2017 tarihleri arasında askıya çıkarılmış ve ilgili idarelere dağıtımın yapılmıştır. Dolayısıyla, anılan imar planı değişikliğinde Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin 34. maddesi uyarınca aleniyet sağlanmış ve bu durum kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Bakanlığımızca onaylanan Dicle Vadisi Rekreasyon Alanı (Doğa Parkı) ve Ağaçlandırma Alanı 1. Uygulama Etabı imar planının Miras Alanı içerisine girmemektedir. Sadece on gözlü köprünün miras alanı içerisinde kalmakta ve söz konusu plana ilişkin olarak Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun uygun görüşünün bulunmaktadır. Ayrıca, anılan plan değişikliğinin ilgili idarelere dağıtımını yapılmıştır. Dicle Vadisi Rekreasyon Alanı (Doğa Parkı) ve Ağaçlandırma Alanı 1. Uygulama Etabı imar planının Hevsel Bahçeleri sınırına girmediği gibi, söz konusu imar planı değişikliği; Sur İlçesi, Bağıvar Mahallesi, 1, 2, 3 numaralı parseller ve tescil harici alanları kapsamaktadır.

Planlama alanında; Bakanlığımızca 21.07.2015 tarihinde onaylanan Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporunun bulunduğu, Jeolojik - Jeoteknik Etüt Raporu hükümlerine uyulması yönünde gerekli plan notu bulunmakta olup, yapılan plan değişikliği ile söz konusu alanda “Doğal Karakteri Korunacak Alan”, “Ağaçlandırılacak Alan” ve “Rekreasyon Alanı” kullanımları yer almaktadır. Ayrıca, “Ağaçlandırılacak Alan” ve “Doğal karakteri Korunacak Alan” da herhangi bir uygulamanın yapılamayacağı, yalnızca “Rekreasyon Alanı” nda uygulama yapılabileceği, imar planı değişikliği plan notları ile belirlenmiştir.

Bu bağlamda, plan değişikliğinin Koruma-Kullanma dengesini sağladığı, aynı zamanda plan notları ile her türlü işlemlerin/durumların öngörülmesi halinde uygulamaya geçilmeden önce ilgili idarelerince gerekli önlemlerin alınabileceği, diğer bir ifadeyle eylemden önce eyleme etki edecek uygulamaların tamamlanmasını öngören proaktif bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Ayrıca, plan değişikliği; Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 24.01.2017 tarihli ve 4485 sayılı kararı ile uygun görülmüştür.

Yapılan plan değişikliği; Hevsel Bahçeleri kapsamamakta olup, alüvyon dolgudan oluşan toprak yapısına sahip Hevsel Bahçelerinin yapılaşmaya açılması gibi bir durumda söz konusu değildir. Bakanlığımızca onaylanan Dicle Vadisi Rekreasyon Alanı (Doğa Parkı) ve Ağaçlandırma Alanı 1. Uygulama Etabı imar planının Hevsel Bahçeleri içerisine girmemektedir. Ayrıca, canlıların yaşam alanlarına müdahale edilmesi gibi bir durum bulunmamaktadır. İmar planı değişikliği Sur İlçesi, Bağıvar Mahallesi, 1, 2, 3 numaralı parseller ve tescil harici alanları kapsamakta olup, bu hususta Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun uygun görüşü alınmıştır.

Dolayısıyla, kamu yararı esas alınarak, kent ve çevresinde yaşayanların dinence gereksinimlerini karşılayan, tarihi bağlam içerisinde doğal çevre değerlerini nitelikli bir biçimde geliştirmeye olanak sağlayan, koruma-kullanım dengesini gözetken, işlevsel, yenilikçi ve ekonomik çözümleri ortaya koyan ve wadinin kent yaşamına kazandırılmasını hedefleyen bir çalışma yapılması amaçlanmıştır.

